

loksia on odotettavissa. Samaten monissa tämän maan yliopistoissa ja erikoisissa maanviljelyskouluissa. Jopa on häntä tahdottu Eurooppaankin alullepanemaan mullistavia keksintöjään.

Sikäli kuin tällainen farmaus valtaa alaa, käy pienyrittäjille entistään mahdottomammaksi koko farmaus. Sillä siinä tarvitaan paljon kalliita koneita ja rakennuksia. Mainitulla farmilla sijaitseva kuivauslaitos maksaa \$28,000.

Edelläkerrotut kaksi farmia, ja monet muut joista ei ole mainittu, ovat äärimmäisiä esimerkkejä siitä mihin suuntaan kehitys on menossa. Ratsionalisoiminen, tuotannon järjestyttämisen, on maanviljelyksessä vasta

alussa, mutta nytkin jo on monia maantuotteita enemmän kuin markkinat voivat niellä. Tämä on yhtenä tekijänä miljoonien farmarien kurjuuteen. Mutta vain yhtenä, niitä on muitakin.

Minkälainen on tämän maan farmarien asema tänäpäivänä ja miksi. Mitä maailmansota seurauksineen merkitsi farmarille ja mitä pienviljelijät mahdollisesti voivat tilanteensa huojentamiseksi tehdä, ynnä monista muista tärkeistä seikoista tehdään selvää toisessa artikkelissa joka julaistaan seuraavassa Tie Vapauteen numerossa. Se olisi välttämättä hankittava jokaisen, ken tämän kirjoituksen lukee ja joka aikoo kyseessä olevasta asiasta saada kokonaiskäsityksen.

---

## - NYKYINEN PULA -

### III

**N**YKYAIKAISTEN ilmiöiden selvittämiseksi täytyy meidän tässä yhteydessä vielä käsitellä seikkoja, jotka tähän asti sanotun perusteella eivät ole teoreettisesti aivan selviä, mutta joiden ymmärtämiseen käytännöllinen kokemus meitä auttaa.

Pääoma esiintyy neljänä eri päämuotona. Ne ovat rahapääoma, teollisuuspääoma, maapääoma ja kauppapääoma. Nämä päämuodot jakautuvat lukuisiin jaostoihin ja ryhmiin.

Tällä kertaa me rajoitumme vain lyhyesti käsittelemään näiden eri pääomamuotojen vaikeuksia hintojen laskun aikana, laskevissa konjunktoureissa, kuten liikemaailmassa sanotaan ja siinäkin rajoitumme antamaan vain yleissilmäyksen sikäli kuin niillä on vaikutusta työväenluokkaan ja farmareihin koska suuri määrä suomalaisesta työväenliikkeestä on farmariasutuksella.

Kun tavaroilla on hyvä menekki, kun hinnat nousevat, vaatii se kuten sodan aikana poikkeuksellisen nopeasti tapahtui, tuotantokoneiston epänormaalia laajentamista. Aniharvat liikeyritykset voivat omista käyttövaroistaan finansieerata, rahastaa, laajentumi-

sen tarpeen. Turvaudutaan lainaamaan rahoilaitoksilta tai rahamiehiltä. Rahapääoma muodostuu silloin kaikkeksi kaikessa, tärkeimmäksi apulähteeksi, johon kaikki luovat apua anovat silmänsä. Tuntien oman merkityksensä ja ottaen huomioon mahdollisen tappion vaaran, rahapääoma kiristää ehtojaan. Sillä on heijantekopäivänsä. Se ei ainoastaan korota laina- ja diskonttokorkoa, vaan vaatii lisäksi erikoisia hyvityksiä, bonusta. Lainan ottaja joutuu ostamaan rahaa yhä vaikeammilla ehdoilla, jotka muodostuvat rasituksiksi hänen liikkeelleen. Rahapääoma lainaa varmoja kiinnityksiä ja takuita vastaan, ja kun takaisin maksun aika tulee, toimii se Venetsian juutalaisena, joka sopimuksen mukaan vaatii nautan lihaa uhrinsa rinnasta, eikä ole olemassa sellaista tuomaria, joka kieltäisi veren ottamisen. Se jäytää liikkeen elinvoimaa, juokuttaa kuiviin sen elämän nesteet, voiton saannin, ja lopulta valtaa liikkeen jolle saatavaa makseta. Teollisuuslaitos, joka lainaan on turvautunut ostaakseen tuotantokoneistoa ja laajentaakseen rakennuksiaan, ei luonnollisesti heti ensimmäiseen tavaraerään, mitä se tuot-

taa, voi sisällyttää koko tuotantokoneistonsa hintaa. Pala palalta tämä hinta esiintyy valmistetun tavaran hintaan siirrettynä, n. k. tuotannonvälineiden kulumisen seurauksena. Jos tavaran hinta kaikilla aloilla on noussut, niinkuin se sodan aikana nousi, niin kaikissa liikkeen uusimisen ja laajentumisen muodoissa tämä tuntuu. Liikelaitos, joka on esim. 1 miljoonan dollarin hintainen, voi ajan oloon esiintyä todella 2 miljoonan dollarin hintaisena, jos hintojen nousun aikana se on täytynyt kautaltaan uusia.

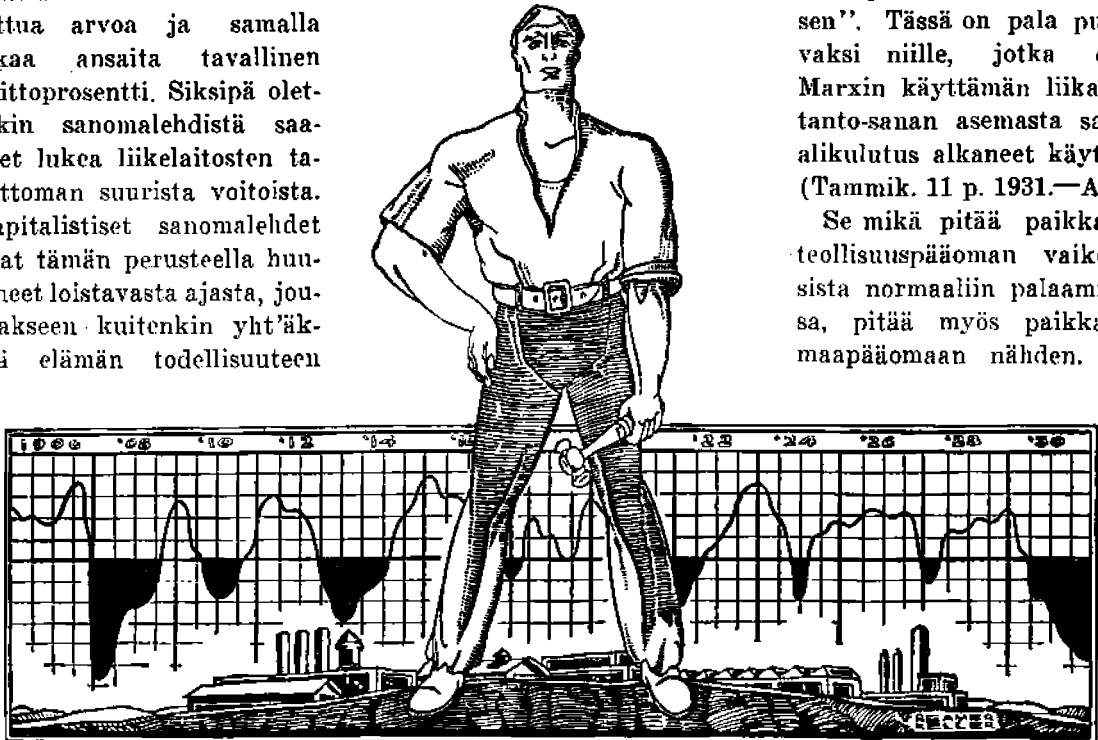
Kun hintojen nousu on poikkeuksena arvo-  
tasosta ja tavaran vaihto pakottaa takaisin arvo-  
tasoon, kullaan kanssa samaan tasoon, koska mitään muuta yleistä vastiketta ei voi löytyä, niin tämä 2 miljoonan dollarin tuotantolaitoksen hinnan täytyy tulla näkyviin siinä valmistettujen tavarin hinnassa. Jotta teollisuuslaitoksen omistajat eivät kärsisi tappiota, tai mahdollisimman vähän sitä, on kaikilla mahdollisilla keinoilla supistettava tuotantokustannuksia, jotta sama voittomäärä yhä saataisi ja liike voisi tappiota tuottamatta palautua normaliseen 1 miljoonan dollarin hintaan, se on, täytyy koettaa ansaita liikevoittona tuolimääräinen yksi miljoonaa dollaria, joka edustaa liikkeen n. s. turvottua arvoa ja samalla aikaa ansaita tavallinen voittoprosentti. Siksi oletekin sanomalehdistä saaneet lukea liikelaitosten tavattoman suurista voitoista. Kapitalistiset sanomalehdet ovat tämän perusteella huntuaneet loistavasta ajasta, joutuakseen kuitenkin yhtäkkiä elämän todellisuuteen

havaitessaan samaan aikaan maassa olevan 4 miljoonaa työtöntä, useita miljoonia osa-aikaa tekeviä a työssäolevat mitä äärimmäisimmän riistännän a kiristyksen alaisina.

Viime kirjoituksessamme esittämämme tavarin hintojen index osoittaa meille, miten pitkällä ollaan normaaliin palautumisen tiellä. Se osoittaa meille myös, että ainakin johtavat teollisuudet ovat voiton kiskonnassaan tappiovaaransa poistamiseksi ainakin niin pitkällä, että kun jonkun matkan vielä kulkevat, ollaan normaalissa silloin osapuulle. **Mutta tämän viimeisen taipaleen kulku tulee olemaan paljoa vaikeampi kuin tähän asti kuletun, jos asiat kehittyvät vain normaalista rataansa.** Meillä on tiedossamme helpottava poikkeus, mutta emme halua sitä sanoa, sillä se nostaisi aika äläkän. Meidät leimattaisi vastavallankumoukselliseksi, jos me kovin aikaiseen sanoisimme sen, minkä me kaukoputkellamme näemme luonnollisena seurauksena koko maailman kapitalismin normaaliin pyrkimyksen taipaleella. (Tarkoitin tällä silloin ja tarkoitan yhä edelleen sotaa Venäjää vastaan. Kun tästä asiasta nyt jo puhutaan, niin ei kai minua voitane syyttää sotaan yllyttämisestä.

Sota poistaisi "alikulutuksen". Tässä on pala purtavaksi niille, jotka ovat Marxin käyttämän liikatuotanto-sanan asemasta sanaa alikulutus alkaneet käyttää. (Tammik. 11 p. 1931.—A.R.)

Se mikä pitää paikkansa teollisuuspääoman vaikeuksista normaaliin palaamisessa, pitää myös paikkansa maapääömaan nähden. Jos



Paniikit tulevat ja paniikit menevät, mutta työnjättiläinen pitää yhtelakuntaa yllä kaikissa tilanteissa.

farmari on ostanut maata, koneita ja työkaluja kalliilla hinnalla, täytyy hänenkin pyrkiä saamaan niiden hinta takaisin tuottamiensa tavaraain hinnassa. Ero hänen ja suurteollisuus-pääoman välillä on se, että hän ei määrää markkinoita. Hän pystyy vain huutamaan, rukoilemaan, ruikuttamaan ja kiroilemaan havaitessaan, että hyvää rahaa on mennyt aivan hukkaan ja lisää tuppaa menemään. Jos hän on velkataakan painamana, täytyy hänen samoin kuin pienten teollisuudenharjoittajain kuitata japinsa ja etsiä uusia elämisen mahdollisuuksia. Farmeja ei myydä nykyään velasta siksi, että ne olisivat niin huonoja, että niillä ei voisi elää, vaan siksi, että entiset omistajat ovat joutuneet hintojen nousun aikana joko ostamaan ne kalliilla tai suurten farmitavarain hintojen vickoittelemina ottamaan lainaa tuotantonsa lisäämiseen, jota lainaa pienentyneillä tuloilla eivät ole voineet maksaa.

Kaikkein helpoimmassa asemassa hintojen laskun aikana on kauppapääoma, sillä suurin osa siitä vaihtuu nopeasti. Jos kalliin hinnan aikana on hankittu kiinteistöä, kalustoa ja ajoneuvoja, ovat nämä luonnollisesti riippana. Poistojen täytyy olla suurempia ja esiintyy se liikevoiton pienentymisenä. Samoin on vai-ansaitsee, jos eletään kädestä suuhun, kuten tavaravarastoja. Niissä joutuu häviöön, mutta nopeammin vaihtuvien tavarain hinnoissa ansaitsee jos eletään kädestä suuhun, kuten kauppapääoma nykyisin on pakoitettu elämään. Kauppiaille ei ole varastoja. Niitä ei saa olla. Siksi meillä on heti työttömyys irtvistämässä, kun tavarain liikunta vähänkin häiriytyy ja se on pakoitannut kokonaisia suuria teollisuusaloja sesonkiliikkeiksi. Tuotetaan vain muutamana kuukautena vuodessa. Työvoimasta ei tarvitse surra. Sitä roikkuu tuhansittain porttien ulkopuolella odottamassa pääsyä edes joksikin päiväksi työhön.

Myöskin on vaikeampaa sellaisten liikkaiden menestys, jotka ovat antaneet velkaa hyvinä aikoina. Suomalaiset osuuskaupatkin kituvat siitä syystä kaikkein eniten. 1920 jätettiin niille saatavat maksamatta. Jokainen halusi pitää rahan itselleen ja syödä velaksi "omasta liikkeestä." Joitain meni vararikoonkin ja

paljon rettelöitä aiheutui yleensä. Meidän osunstoimintaväkemme kaipaisi kipeästi marxilaista valistusta juuri nytkin ymmärtääksseen aikoja. Osuuskauppojenkin on parasta elää kädestä suuhun. On paljoa parempi, että tavaraa on liian vähän, kuin että sitä on paljon. Osuuskaupoista ostajien on siihen tyydyttävä epävarmojen aikojen välttämättömänä seurauksena. Varsinkin tämä on välttämättöntä kenkiin, vaatetavaraan, rautatavaraan ja koneisiin nähden. Ne liikkuvat hitaammin, joten varastojen seisomisen vaara on suurempi ja hintojen lasku aiheuttaa, joskaan ei aina suoraan tappiota, kuitenkin voittoprosentin menettämisen. Saa myydä monta naulaa sokeria tai voita tai jotain muuta tavaraa, ennenkuin on ansainnut yhdestä kenkäparista aiheutuneen voiton menetyksen.

Sen jälkeen kun edellä oleva oli kirjoitettu, saimme hieman asiaamme valaisevaa tilastoa.

Federated Council of Churches on tutkinut maassa vallitsevaa työttömyyttä ja sen syitä. Se lausuu seuraavaa:

Nykyinen työttömyyspula on huomattavasti erilainen kuin entiset pulat. Ajottaiset lamaannukset luonnollisesti aiheuttavat tehtaiden sulkemisia ja miesten pois panemisia. Mutta nykyisessä tilanteessa tärkeänä seikkana ottaa huomioon on se, että tuotantomäärä on kasvanut, samalla kun työssä olevien työläisten lukumäärä on vähentynyt."

"Samalla aikaa kun teollisuuksien tuotantomäärä vuosien 1919—1926 välillä lisääntyi 29 prosentilla, työssä olevien lukumäärä vähentyy 7 prosentilla. On myöskin totta, että kaivannoissa, liikenteessä ja maanviljelyksessä tuotantomäärä on kasvanut ja työssä olevien työläisten lukumäärä on vähentynyt. Siten koska tuotanto ei ole vähentynyt sillä aikaa kun työssä olevien määrä on vähentynyt, täytyy olettaa, että teollisuuden kasvava mekanisointi on tekijänä tilanteeseen."

Yllä oleva lausunto on maaliskuun 17 p. 1928. Sen esittämien numeroiden mukaan siis työteho on kasvanut 36 prosenttia, joten siis aivan hyvin kapitalismi voi maksaa vallit-

sevan palkkatason mukaan ja paremminkin eikä sittenkään sen voittomäärä pienentyisi ennen sotaa vallinneesta voittotasosta, vaikkakin hinnat painuisivat 1914 vuoden tasolle.

Ainoastaan roistomainen voitonnälkä on esteenä.

Sittenkään ei vielä hintataso ja arvotaso kul-

lassa mitattuna olisi sama, mutta likempänä päämäärää oltaisi aimo askel. Tähän mennessä on kapitalistiluokka ennättänyt tehdä niin suuret kulumispoistot, että mitään tappion vaaraa ei ole suurpääomalle. — A. R.

Kirjoitettu maaliskuulla 1928.

## - - VILUKUKKA - -

**K**AIKILLE loisti, jokaista hyväellä tuo tummien varjojen lapsi. — Kalkille myi hän lempeään, kaikille oli hän sama — Vilukukka.

Kaukaa pohjolasta oli hän tänne saapunut, onnen kultamaahan — niin kerrottiin. Varmuutta ei kuitenkaan ollut kellään. Kukapa sitä nyt niin tarkkaan välitti, mistä mikin punavalotalon tyttö kotoisin oli.

Tuon uskon vuoksi, että hän, Vilukukka, oli jostakin pohjolasta, lienee hän saanut kuitenkin tuon kauniin mutta kummallisen nimensä.

Totta kuitenkin olivat nuo huhupuheet Vilukan synnyin seuduista. Pohjolassa hän syntynyt ja kasvanut oli, kauniin salolammen rannalla. Siellä oli hänen kotimökkkinsä. Yhdessä veljensä kanssa olivat lähteneet tänne "kultamaahan", millä nimellä kaukainen lännen maa tunnettiin.

Suureen maailmaan joutuivat salolammen kasvattit. Kauan ei kestänyt veljensä elämä. Paljon ei saanut hän kokea minkälainen oli todella tämä "kultala". Sinne jäi hän maan alle toisten kera. Siellä saivat hautansa punaisen rautamullan alla.

Itki sisko. Itki usein ja katkerasti.

Tuli poika. Ystäväksi tekeytyi. Lohdutteli ja kauniita sanoja kuiski tytön korvaan. Ne lohdutti. Ne auttoi unohtamaan ja loivat uutta elämää tytön surulliseen mieleen.

Petos oli vaan pojalla mielessä. Viekas oli. Ymmärsi lähestyä tyttöä hänen surussaan ja lohdutellen vietteli pauloihinsa. Ensín nautti, sitte jätti tytön yksin huolehtimaan itsestään ja tulevasta lapsesta.

Ei ollut rikkaalla sydäntä. Ei huonontunut siinä rikkaan kauppiaan perillisen arvo. Jos köyhän

palvelustyön vietteli. — Uusia uhreja lähti poika hakemaan. — Mutta tyttö. — Petettynä, vieläkin enemmän murtuneena mitä veljensä kuoleman johdosta, jäi hän yksin kantamaan seuraukset.

Lasta hän ei saanut. Sen hävitti ennen aikaansa. Se lisäsi kärsimystä, mutta muutakaan ei voinut.

Hyljätynksi jäi. Kunnan työtä ei saanut — kuka hänet huolisi, lutkan siirtolaisen, hänestä ei voi toivoa mitään. Laiskimus on. Nuoria miehiä viettelee. "Ikävä kun tuokin kauppiaan poika joutui hänen pauloihinsa," — niin sanoivat ihmiset.

Pakahtua oli tytön sydän. Kukaan ei ymmärtänyt viatonta lasta. Kaikki sortivat. Kaikki häntä välttivät. — Parempi kuolla pois, ajatteli hän itsekin usein.

Ihmisten nähtävissä ei halunnut paljon käydä. Sivukatuja kiersi illan hämärässä.

Sattui kerran tällaisella matkalla mies kohtaamaan. Epäröiden virkkoi tytölle tervehdyksen. Teki tarjouksen. Tyttö meni, tietämättä itsekään mitä teki. Kaikki oli kuni pahaa unta.

Otti uudestaan vastaan tarjouksen, toisen ja kolmannenkin. — Tuliban leipää ja oli lämmintä. Mitä hän välitti. Kaikkein hylkimä hän kuitenkin oli.

Joskus vielä koski helkkoina hetkinä. Ei kuitenkaan koskaan koskenut kauan. Kirkas viini, se sai poistaa tytön surut.

Olematon letukka hän oli nyt maailmassa, salolammen kasvatti. Joille myi hetkellisesti lempeään, heille hän oli vaan tuntematon Vilukukka, vaalea ja hento. — Iikka.